

SENATUL ROMÂNIEI

Nr. 11.1670 / 29.06.2023

Biroul permanent al Senatului

L. 366 / 30.06.2023

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31 Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro>, E-mail: pres@ccr.ro

Dosarul nr.1703A/2023

S.G.

Domnului
NICOLAE-IONEL CIUCĂ
PREȘEDINTELE SENATULUI

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ

NR. 6542 / 28 JUN 2023

L 366 / 2023

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, sesizarea formulată de deputați aparținând Grupului parlamentar al Uniunii Salvați România și de deputați neafiliați, referitoare la Legea privind statutul asistentului judecătorului (PL-x nr.231/2023).

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 04 septembrie 2023 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 14 septembrie 2023.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

ROMÂNIA
PREȘEDINTE,*

MARIAN ENACHE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
Dosar nr. 1703A/2023

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 4540 / 28 JUN 2023
012/013

Parlamentul României
Camera Deputaților
Secretar general

București, 28.06.2023
Nr. 2/6615

Domnului

Marian ENACHE
Președintele Curții Constituționale

Stimate domnule Președinte,

În temeiul dispozițiilor art.27 alin.(1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă transmitem, alăturat, sesizarea formulată de deputați aparținând Grupului parlamentar al Uniunii Salvați România și de deputați neafiliați asupra Legii privind statutul asistentului judecătorului (Pl-x nr. 231/2023).

Cu deosebită considerație,

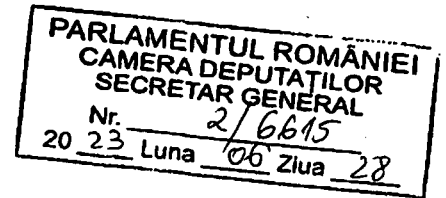
SECRETAR GENERAL

SILVIA-CLAUDIA MIHAILESCU

ROMANIA

Parlamentul României Camera Deputaților Grupul parlamentar USR

**Către: SECRETARIATUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR
Doamnei Silvia-Claudia MIHALCEA**

Doamnă Secretar General,

În temeiul art. 146 lit. 1) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vă depunem alăturat obiecția de neconstituționalitate a *Legii privind statutul asistentului judecătorului (Pl-x nr. 231/2023)*, solicitându-vă să o înaintați Curții Constituționale a României, în ziua depunerii.

Cu stimă,

În numele semnatarilor,

Lider Grup USR

Liviu-Ionuț MOSTEANU

Grup Parlamentar USR

Telefon: 021.414.1058, 021.414.1059; Fax: 021.414.1062; e-mail: usrplus@cdep.ro

București, 28 iunie 2023

Către: **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI**

Domnului Marian ENACHE,

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Domnule Președinte,

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. a) din Constituția României, republicată, art. 136 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, precum și ale art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, deputații menționați în anexele atașate, formulăm prezenta

OBIECȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

cu privire la *Legea privind statutul asistentului judecătorului*
(PI-x nr. 231/2023),

pe care o considerăm **neconformă cu o serie de articole din Constituția României**, solicitând respectuos instanței de contencios constituțional **constatarea neconstituționalității** acesteia pentru motivele expuse în continuare.

CUPRINS

- I. SITUAȚIA DE FAPT;**
- II. TEMEIUL CONSTITUȚIONAL;**
- III. MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE;**
- IV. CONCLUZII.**

I. SITUAȚIA DE FAPT

Legea care face obiectul prezentei obiecții a fost inițiată în anul 2023, sub denumirea „*Propunere legislativă privind statutul asistentului judecătorului (PI-x nr. 231/2023)*“ de către un deputat.

Legea votată face parte din categoria **legilor organice**.

Conform expunerii de motive, proiectul de lege are ca obiect de reglementare stabilirea statutului asistentului judecătorului, a cărui activitate reprezintă un sprijin pentru judecători, contribuind la degrevarea activității acestora, prin îndeplinirea oricăror atribuții stabilite în condițiile legii de către judecători și asigurând premisele pentru îmbunătățirea eficienței și calității actului de justiție.

Proiectul de lege votat, PI-x nr. 231/2023, încalcă flagrant **art. 1 alin (3)-(5), art. 21, art. 124 și art. 126** din Constituția României, republicată.

II. TEMEIUL CONSTITUȚIONAL

Constituția României

Articolul 1 Statul român

(...)

(3) *România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*

(4) *Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.*

(5) *În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.*

Articolul 21 Accesul liber la justiție

(1) *Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.*

(2) *Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept.*

(...)

Articolul 124 Înfăptuirea justiției

- (1) *Justiția se înfăptuiește în numele legii.*
- (2) *Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.*
- (3) *Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.*

Articolul 126 Instanțele judecătorești

(1) *Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.*

(...)

III. MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE

III.1. Prin conținutul normativ pe care îl cuprinde, *Legea privind statutul asistentului judecătorului* (PI-x nr. 231/2023) dedusă controlului de constituționalitate contravine art. 124 și art. 126 din Constituția României, republicată, privind înfăptuirea justiției.

Potrivit art. 124 alin. (1) și art. 126 din Constituție, justiția se „înfăptuiește în numele legii” de către judecători, ea neputând fi delegată altor persoane din afara magistraturii.

Pe de altă parte, judecătorii sunt independenți și se supun numai legii, ceea ce înseamnă că nicio persoană din afara magistraturii și nici din cadrul organelor de conducere judiciară nu pot influența activitatea de judecată, în speță asistenții judecătorilor.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, magistratura este „activitatea desfășurată de judecători în scopul înfăptuirii justiției și de procurori în scopul apărării intereselor generale ale societății”. De asemenea conform prevederilor art. 2 alin. (3), teza a II-a, „judecătorii soluționează cauzele în baza legii, cu respectarea drepturilor procesuale ale părților, fără constrângeri, influențe, presiuni”. Din aceste prevederi legale rezultă, fără îndoială, că **justiția se înfăptuiește în cadrul sistemului nostru judiciar numai de către judecători**.

Potrivit art. 40 alin. (2) din proiectul adoptat „Asistentul judecătorului îndeplinește orice alte atribuții de serviciu stabilite de judecătorul coordonator, de președintele instanței sau de președintele de secție”. Primul alineat al acestui text determină cu titlu general, atribuții care interferează semnificativ cu activitatea de judecată, respectiv:

„a) acordă sprijin judecătorului în realizarea procedurilor specifice premergătoare stabilirii primului termen de judecată;

b) realizează activități de documentare, de verificare și de prezentare a actelor și lucrărilor dosarului, precum și a elementelor de fapt și de drept relevante în cauză;

c) redactează, sub coordonarea judecătorului, **proiecte de hotărâri judecătorești sau ale altor acte procedurale.**“

Astfel, atribuțiile asistentului prevăzute în proiectul adoptat afectează criteriile de legitimitate ale hotărârilor judecătorești. Prevederea constituțională presupune și garantarea dreptului la o instanță independentă și imparțială instituită potrivit legii.

Criteriile de legitimitate a unor astfel de hotărâri sunt cele stabilite de art. 6 din CEDO. Conform art. 6, alin. (1) „*orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, **de către o instanță independentă și imparțială**, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. (...)*“

Procedurile și garanțiile substanțiale ale independenței și imparțialității judecătorilor au drept scop protejarea procesului de luare a deciziei de fiecare judecător parte a completului. A se vedea în acest sens *Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni/Avizul nr. 22/2019/Rolul asistenților judiciari p. 18.*

Luarea deciziei reprezintă esența rolului oricărui judecător oricât de mari ar fi diferențele dintre practicile și tradițiile sistemelor judiciare. Pronunțarea hotărârii de către judecător sau completul de judecată este etapa finală a unui proces îndelungat, cu participarea subiecților procesuali și procedurali, cu garanții acordate acestora, dezbateri potrivit principiului contradictorialității cu înștiințarea sau participarea părților. Complexitatea activității de judecată etapizată de ședințe de judecată publice se finalizează cu dezbaterile părților. Urmează deliberarea de către completul de judecată și pronunțarea hotărârii.

Astfel, *Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni/Avizul nr. 22/2019/Rolul asistenților judiciari **stabilește cu valoare de principiu pentru sistemele judiciare că asistentul judiciar nu este parte a instanței care pronunță hotărârea.*** Legea națională este în prezent în același sens.

Acest proiect stabilește prin art. 40 alin. (1) lit. c) ca atribuție a asistentului : „redactează, sub coordonarea judecătorului, proiecte de hotărâri judecătorești sau ale

altor acte procedurale". Rezumând, spre înțelegere simplă, **fără nicio reglementare specifică, fără o legătură de orice natură cu desfășurarea procesului, asistentul redactează proiectul hotărârii judecătorești: realizează descrierea faptică, examinează toate obiecțiile, incidentele de natură juridică ridicate de părți de care nu a luat cunoștință în mod direct.**

Prin proiectul votat este încălcat art. 21 din Constituția României referitor la accesul liber la justiție. Trebuie subliniat că activitatea asistentului nu se concretizează în niciun act, astfel încât părțile litigiului nu știu și nu pot să știe dacă hotărârea a fost redactată în tot sau în parte de altă persoană decât judecătorii cauzei (și în caz afirmativ, care parte), dacă cele consemnate în hotărâre sunt rezultatul deliberării membrilor completului sau sunt argumente inserate de persoane străine actului de justiție sau dacă sunt rezultatul influenței unor astfel de persoane care rămân într-o realitate ocultă.

Conform art. 21 din Constituția României, orice persoană poate apela la instanțele judecătorești pentru protecția drepturilor sale. O lege care nu permite părților să aibă acces la judecător și oferă posibilitatea unui asistent al judecătorului să decidă ar putea fi văzută ca o încălcare a acestui drept. Conform Constituției și standardelor internaționale privind drepturile omului, fiecare persoană are dreptul la un proces echitabil și la o instanță independentă și imparțială. Or, prezența asistenților judecători ar putea afecta capacitatea unei persoane de a beneficia de un proces corect, deoarece se introduce o influență externă în procesul decizional.

În acest mod, se aduce atingere și art. 6 din Convenția (europeană) pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, sus menționat, întrucât apare pentru justițiabil întrebarea legitimă: *Cine a judecat procesul și a analizat argumentele sale?* Se naște îndoiala legitimă pentru parte dacă judecătorii judecă litigiul sau aceștia sunt doar o interfață, argumentele prezentate în cuprinsul hotărârii fiind de fapt ale unor persoane ale căror identitate nu o cunoaște și nici nu poate să o cunoască, nu le poate recuza în cazul în care au un interes în soluționarea litigiului într-o anumite manieră, nu realizează niciun act concret care să poată fi contestat sau combătut. De altfel, amintim că în sistemele *common law*, redactarea unei hotărâri reprezintă o atribuție personală a judecătorului care nu poate fi delegată nici împărțită cu un asistent, **indiferent de nivelul de calificare a acestuia.**

În Avizul menționat anterior al CCJE se precizează că luarea unei decizii nu este un privilegiu al judecătorilor care să poată fi delegat după bunul lor plac, ci este cea mai importantă dintre atribuțiile lor într-o societate fondată pe statul de drept. Judecătorii nu sunt simpli gestionari ai dosarelor, ei trebuie să stăpânească perfect legea

și faptele în așa fel încât deciziile judiciare să fie în totalitate ale lor. Totodată, de regulă unele state membre nu permit implicarea asistenților judiciari în redactarea hotărârilor: Andorra, Irlanda, Regatul Unit al Marii Britanii.

Astfel, implicarea în motivarea aspectelor procedurale reprezintă intervenția maximă a asistenților judiciari în materia redactării în următoarele țări: Andorra, Austria, Belgia, Croația, Finlanda, Georgia, Lituania, Republica Moldova, Federația Rusă, Suedia, Ucraina.

Consiliului Economic și Social a emis un **aviz nefavorabil**¹ pentru proiectul de lege privind statutul asistentului judecătorului motivând printre altele că modul de reglementare a atribuțiilor asistentului „poate fi de natură a afecta garanțiile conferite judecătorului pentru efectuarea actului de justiție în condiții de imparțialitate și independentă”.

De asemenea, conform Avizului Consiliului Economic și Social, *„propunerea legislativă nu individualizează atribuțiile de serviciu ale asistentului judecătorului, acesta din urma apropiindu-se de natura unei activități de consilier al judecătorului. Cu toate acestea, lipsa de specificitate a atribuțiilor poate afecta evaluarea impactului funcției în atingerea scopului propus. Mai mult decât atât, (caracterul prolix al competențelor acestui asistent și lipsa protecției acordate acestuia poate fi de natură a afecta garanțiile conferite judecătorului pentru efectuarea actului de justiție în condiții de imparțialitate și independență. Nu în ultimul rând, considerăm că soluția pentru degrevarea numărului de dosare al judecătorilor constă în creșterea resursei umane de judecători mai mult decât crearea unei noi categorii de personal”*.

Prin prevederea expresă de redactare a proiectelor de hotărâri de către asistenții judecătorului, chiar sub coordonarea judecătorului, în condițiile în care este atributul exclusiv al acestuia din urmă, hotărârea este lipsită de garanțiile prevăzute în art. 6 CEDO. O asemenea hotărâre nu garantează dreptul părților de a fi obținută de la o instanță corectă și imparțială care să-i asigure protecția în fața Curții de la Strasbourg cu consecințele de rigoare pentru statul român. Orice implicare în procedura luării deciziilor și a redactării hotărârilor judecătorești trebuie să fie clar și detaliat prevăzută pentru a exclude orice implicare a unor persoane neprevăzute de lege sau care au un statut juridic incert.

Orice act indeplinit de alte persoane decât judecătorii trebuie să fie clar indentificat și adus la cunoștința părților, pentru a se observa în ce măsură el este inserat în decizia finală. Având în vedere faptul că asistenții judecătorului nu se supun regimului incompatibilităților, nu pot fi recuzați și nici măcar nu sunt cunoscuți de părți,

¹ Avizul Consiliului Economic și Social nr. 2367/11.04.2023

legitimitatea hotărârii judecătorești este pusă sub semnul întrebării. Imparțialitatea judecătorilor este un element esențial al unui sistem judiciar corect și echitabil. Astfel, asistenții judecătorilor ar putea influența în mod inadecvat activitatea judecătorilor.

De asemenea, unul dintre principiile de bază ale democrațiilor constituționale este separarea puterilor în stat. Acesta implică ca puterea judecătorească să fie independentă și să funcționeze fără intervenția celorlalte ramuri. Or, activitatea asistența judecătorilor, așa cum sunt reglementați în proiectul de față, pot influența procesul decizional judecătoresc.

III.2. Prin conținutul normativ pe care îl cuprinde, *Legea privind statutul asistentului judecătorului* (Pl-x nr. 231/2023) dedusă controlului de constituționalitate aduce atingere principiului previzibilității și clarității normelor, așa cum acesta își găsește expresia atât în prevederile art. 1 alin. (5) din Constituția României, republicată și cum a fost dezvoltat într-o bogată jurisprudență constituțională, cât și, în consecință, în prevederile art. 1 alin. (3) din *Legea fundamentală*.

Proiectul legii privind statutul asistentului judecătorului **nu reglementează previzibil și accesibil acest statut și nu respectă criteriile de previzibilitate și accesibilitate potrivit practicii CEDO și Curții Constituționale.**

Din analiza întregului text al legii criticate, acesta, atât prin conținutul său, cât și prin configurație, nu conduce la reglementarea unei instituții *sui-generis*, așa cum își propune, lăsând numeroase lacune și spații de interpretare a termenilor, a atribuțiilor și puterilor conferite asistentului judiciar.

Înfăptuirea justiției reprezintă un complex de activități funcționale prin care se realizează procesul de justiție prin acesta urmărindu-se realizarea apărării valorilor sociale fundamentale. Înfăptuirea justiției „*în numele legii*”, are semnificația, potrivit *Deciziei nr. 972/21 noiembrie 2012* a Curții Constituționale că actul de justiție izvorăște din normele legale, iar forța lui executorie derivă tot din lege. Ca activitate decisivă în realizarea statului de drept aceasta este strâns legată de respectarea principiului legalității, garant al eliminării a oricărei surse care ar constitui un temel al arbitrariului sau al nedreptății.

Conceptul de „*previzibilitate*” a legii a fost dezvoltat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în contextul mai larg al respectării principiului legalității.

Astfel cerința ca o ingerință să „*fie prevăzută de lege*” impune nu doar o minimă bază legală pe care să se întemeieze acțiunea statului, ci „*legea*” trebuie să fie accesibilă și previzibilă. În *Hotărârea Sunday Times contra Regatului Unit din 26 aprilie 1979* se

precizează că o normă nu poate fi considerată o „lege“ dacă nu este formulată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își reglementeze comportamentul.

De asemenea, practica Curții Constituționale este constantă în demarcarea clară a exigenței de claritate și previzibilitate pe care trebuie să o îndeplinească orice act normativ.

În considerarea art. 1 alin. (5) din Constituție, Curtea a stabilit că nerespectarea acestor cerințe atrag în mod de sine stătător neconstituționalitatea legilor sau a prevederilor relevante. S-a statuat că „orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite cerințe calitative, printre acestea numărându-se și previzibilitatea, ceea ce presupune ca acesta să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat (conform Deciziei nr. 1/11 ianuarie 2012 publicată în M. Of. nr. 53/23 ianuarie 2012 și Deciziei nr. 494/10 mai 2012, publicată în M. Of. nr. 407/19 iunie 2012).

Potrivit dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, *„În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie“*. Această obligație, care revine atât persoanelor fizice cât și persoanelor juridice, se aplică în egală măsură și Parlamentului, inclusiv în privința modului de exercitare a atribuției sale principale și esențiale, respectiv aceea de unică autoritate legiuitoare a țării, care constă în **elaborarea proiectelor de lege și adoptarea acestora ca legi ale statului român**.

Curtea Constituțională, a reținut, în jurisprudența sa constantă, că **respectarea prevederilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative constituie un veritabil criteriu de constituționalitate** prin raportare la aplicarea art. 1 alin. (5) din Constituție. De asemenea, instanța constituțională a reținut că accesibilitatea și previzibilitatea legii sunt cerințe ale principiului securității raporturilor juridice, constituind garanții împotriva arbitrariului (Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 3 mai 2019).

În acest sens, prin Decizia nr. 681/2021 și Decizia nr. 26/2012, Curtea Constituțională a reținut următoarele: *„Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea constată că prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare.*

*Totodată, trebuie avute în vedere și dispozițiile constituționale ale art. 142 alin. (1), potrivit cărora „Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției”, și pe cele ale art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit cărora, „în România, respectarea [...] legilor este obligatorie”. Astfel, Curtea constată că reglementarea criticată prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor **situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.**”*

Cu toate că principiul calității legii nu este enunțat în mod expres prin Constituție, acesta a fost recunoscut și consacrat prin jurisprudența Curții Constituționale, care a stabilit că **originea acestuia se regăsește în art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală**. La modul general, s-a considerat că legea trebuie să îndeplinească anumite cerințe de claritate și previzibilitate pentru a putea fi respectată de destinatarii săi, **în sensul adaptării corespunzătoare a conduitei de către aceștia**.

În același sens, prin Decizia nr. 473/2013, Curtea Constituțională a statuat, de principiu, că *„orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii.”*

Instanța constituțională a reținut că accesibilitatea și previzibilitatea legii sunt cerințe ale principiului securității raporturilor juridice, constituind garanții împotriva arbitrariului (*Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 3 mai 2019*). În acest sens, textul normativ care face obiectul prezentei sesizări nu respectă cerințele de calitate a legii, sub aspectul clarității, previzibilității și preciziei normei, prevăzute de art. 36 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cerințe care se circumscriu principiului legalității prevăzut la art. 1 alin. (5) din Constituție.

Previzibilitatea unei norme presupune în mod obligatoriu ca destinatarul acesteia să aibă o reprezentare clară a aspectelor în funcție de care este obligat să își modeleze conduita. Or, prin lipsa de precizie și claritate, destinatarii normei juridice nu își pot forma o reprezentare clară. Acest aspect contravine flagrant principiilor fundamentale ale

legalității și securității juridice, statuate prin art. 1 alin. (5) din Constituție și prin jurisprudența constantă a Curții Constituționale.

Așadar, ambiguitatea redacțională a legii supuse controlului de constituționalitate este evidentă, de necontestat, ceea ce determină serioase îndoieli cu privire la efectele pe care legea le-ar putea produce (a se vedea, *mutatis mutandis*, Decizia nr. 619 din 11 octombrie 2016, publicată în *Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2017, paragraful 45*). Astfel, prin modul deficitar de redactare, legea contestată încalcă exigențele art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta sa referitoare la calitatea legii, cu consecința neconstituționalității legii în ansamblul său.

Legea criticată încalcă principiul securității juridice, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, care stabilește că: *„în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”*. Concret, principiul securității juridice are drept componentă previzibilitatea legii.

Conform jurisprudenței Curții Constituționale, principiul securității juridice se referă la faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol creat de legiuitor, prin normele juridice pe care le propune și adoptă, în sens contrar fiind afectată însăși securitatea juridică a persoanei. Astfel, legiuitorul are *„obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și a libertăților fundamentale”* (a se vedea Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012, Decizia nr. 90 din 3 februarie 2012, Decizia nr. 240 din 3 iunie 2020, Decizia nr. 504 din 12 iunie 2020, Decizia nr. 454 din 4 iulie 2018, Decizia nr. 836 din 1 octombrie 2018, Decizia nr. 187 din 17 martie 2021, Decizia nr. 478 din 7 mai 2021 și Decizia nr. 688 din 21 octombrie 2021).

Practica CEDO a evidențiat prezența unei lipse de previzibilitate și în cazul prezenței incoerenței legislative în *Cauza Viașu c. României* (2008) care a creat atât *„un climat de incertitudine juridică”*, cât și un *„echivoc al situațiilor juridice incerte”* având un caracter sistematic pe fondul imperfecțiunii în ordinea juridică internă și al disfuncționalității legislației române în anumite materii. Lipsa de claritate și previzibilitate a legii este asociată nesocotirii art. 1 alin. (5) din Constituție.

De asemenea, statutul asistentului judecătorului nu este clar și precis definit. Referitor la statutul asistentului judecătorului proiectul legii prevede atribuțiile acestuia într-un singur articol.

„Art. 40 din legea votată stabilește:

(1) Asistenții judecătorului îndeplinesc următoarele atribuții principale:

a) acordă sprijin judecătorului în realizarea procedurilor specifice premergătoare stabilirii primului termen de judecată;

b) realizează activități de documentare, de verificare și de prezentarea actelor și lucrărilor dosarului precum și a elementelor de fapt și de drept relevante în cauză;
c) redactează, sub coordonarea judecătorului, proiecte de hotărâri judecătorești sau a altor acte procedurale.

(2) Asistentul judecătorului îndeplinește orice alte atribuții de serviciu stabilite de judecătorul coordonator, de președintele instanței sau de președintele de secție.“

Atribuțiile asistentului judecătorului reprezintă o enumerare sumară de activități presupuse judiciare al căror conținut practic nu poate fi cel puțin evaluat într-o formă aproximativă. Procesul penal reprezintă o succesiune de activități specifice consemnate în acte procesuale sau procedurale reglementate riguros, efectuate de regulă în anumite termene, supuse unui posibil control de natură judiciară.

Atribuțiile asistenților judecătorului nu sunt supuse nici unei reglementări juridice. Nu este prevăzută nici denumirea formală a actului procedural prin care se constată efectuarea activităților judiciare. De asemenea, **nu este prevăzută nicio activitate în procesul redactării hotărârii care este atributul exclusiv al judecătorului și care nu poate fi delegată**. Proceduri de incompatibilitate, de abținere nu sunt indicate referitor la activitățile enumerate ca fiind posibile efectuate de asistentul judecătorului.

Să considerăm că un asistent al judecătorului potrivit art. 40 alin. (1) lit. c) din *Legea privind statutul asistentului judecătorului* redactează un proiect de hotărâre judecătorească. Se pune întrebarea care este modalitatea de consemnare a redactării proiectului în condițiile în care codul de procedură penală sau altă reglementare procesuală în acest sens **nu există**. O parte din procesul penal bănuiește că proiectul de hotărâre a fost redactat de un asistent judiciar aflat într-o situație de incompatibilitate dovedită. Se pune întrebarea care este procedura de contestare. Toate celelalte reglementări se află în aceeași situație de efectivă inaplicabilitate.

Un alt argument este faptul că introducerea asistenților judecătorilor ar putea afecta principiul colegialității, care presupune că judecătorii decid împreună în cadrul completelor. Astfel, asistenții pot interveni în procesul de luare a deciziilor, ceea ce ar putea compromite colaborarea egală între judecători.

IV. CONCLUZII.

Prevederile privind atribuțiile asistenților judecătorilor din *Legea votată privind statutul asistentului judecătorului* **nu doar că nu îndeplinesc criteriile de accesibilitate și previzibilitate** dar sunt, potrivit unor specialiști în materie (a se vedea Ioan Leș²) inaplicabile sau inutile.

Prin urmare, legea criticată este contrară dispozițiilor art. 1 alin. (3) din Constituție deoarece încalcă principiul securității juridice, ca urmare a lipsei de claritate și previzibilitate a normei, principiu ce constituie o dimensiune fundamentală a statului de drept, dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție. De asemenea, încalcă principiul liberului acces la justiție, principiul separației și echilibrului puterilor în stat și principiul înfăptuirii justiției prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, de către judecători independenți, care se supun numai legii.

În considerarea tuturor argumentelor expuse, vă solicităm respectuos **admiterea prezentei obiecții de neconstituționalitate a Legii privind statutul asistentului judecătorului (PI-x nr. 231/2023)**.

ANEXĂ - Legea privind statutul asistentului judecătorului (PI-x nr. 231/2023), în forma pentru promulgare.

² <https://www.juridice.ro/essentials/6900/aprecieri-critice-asupra-legii-privind-statutul-asistentului-judecatorului>

OBJECȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE
PRIVIND LEGEA PRIVIND STATUTUL ASISTENTULUI
JUDE CĂTORULUI (PL-X NR. 231/2023)

Nr.	Nume	Prenume	PARTID	SEMNAȚURA
1	Apostol	Alin-Gabriel	USR	
2	Badea	Mihai-Alexandru	USR	
3	Băltărețu	Viorel	USR	
4	Barna	Ilie-Dan	USR	
5	Berescu	Monica-Elena	USR	
6	Blaga	Daniel - Codruț	USR	
7	Botez	Mihai-Cătălin	USR	
8	Bulai	Iulian	USR	
9	Buzoianu	Diana-Anda	USR	
10	Chichirău	Cosette-Paula	USR	
11	Ciornei	Radu Tudor	USR	
12	Cristian	Brian	USR	
13	Dehelean	Silviu	USR	
14	Drancă	Andrei - Iulian	USR	
15	Drulă	Cătălin	USR	
16	Fălcoi	Nicu	USR	
17	Giurgiu	Adrian	USR	
18	Hangan	Pollyanna-Hanellore	USR	
19	Havârneanu	Filip	USR	
20	Ilie	Victor	USR	

Nr.	Nume	Prenume	PARTID	SEMNATURA
21	Ion	Stelian Cistian	USR	
22	Lazăr	Teodor	USR	
23	Lazăr	Ion-Marian	USR	
24	Lorincz	Iulian	USR	
25	Miftode	Marius Andrei	USR	
26	Miruță	Radu-Dinel	USR	
27	Molnar	Radu-Iulian	USR	
28	Moșteanu	Liviu-Ionuț	USR	
29	Murariu	Oana	USR	
30	Năsui	Claudiu-Iulius-Gavril	USR	
31	Neagu	Denisa-Elena	USR	
32	Panait	Radu	USR	
33	Pop	Rareș-Tudor	USR	
34	Prună	Cristina-Mădalina	USR	
35	Rodeanu	Bogdan Ionel Rodeanu	USR	
36	Seidler	Cristian-Gabriel	USR	
37	Stoica	Diana	USR	
38	Terente	Eugen	USR	
39	Todosiu	Beniamin	USR	
40	Țoiu	Oana-Silvia	USR	
41	Ungureanu	Emanuel-Dumitru	USR	
42	Wiener	Adrian	USR	

OBIECTE DE NECONȘTIINȚĂ A LEGII
 PRIVIND VÂRSTA ARIETĂȚII ÎN SECTORULUI
 (PLX 231/2023)

Nr.	Nume și prenume	Deputați	Semnatura
1	LUDVIC ORBAN	Admnia	
2	Antonel JONAS	FORȚA DREPTII	
3	Rusu Daniel Ghe	— //	
4	KAGY VASILE	— //	
5	CHIRA CLAUDIU	— //	
6	FLAIASU GABRIEL	— //	
7	KOCȘIS ALEXANDRU	FORȚA DREPTII	
8	SOVĂȚALA CRISTIN	— //	
9	LAȚCĂ IONEL	— //	
10	MITEȘU GHE ADRIAN	— //	
11	BOLA BOGDAN	FORȚA DREPTII	
12	GEORGE IONESCU	FORȚA DREPTII	
13	Ștefan IANU	— //	
14	Vilote Alexandru	Reeflynd	